

בש"פ 2567/18 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 2567/18

לפני: כבוד השופט א' שהם

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום
25.03.2018, במ"ת 13440-02-18, שניתנה על ידי
כב' השופט א' פורת

בשם העוררת: עו"ד מירי קולומבוס

בשם המשיב: עו"ד תומר נוה; עו"ד אנס דיראוי

החלטה

*

1. לפניי ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' פורת), במ"ת 13440-02-18, מיום
25.03.2018, בגדרה הוחלט לשחרר את המשיב ממעצר, בתנאים מגבילים הכוללים מעצר בית בפיקוח אלקטרוני.

כתב האישום שהוגש נגד המשיב

2. נגד המשיב, ונאשם נוסף (להלן: הנאשם 2), הוגש כתב אישום המייחס לו את העבירות הבאות: חבלה בכוונה מחמירה, לפי סעיף 329(א)(1) בצירוף סעיף 329(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ועבירות בנשק (החזקה, נשיאה והובלת נשק), לפי סעיף 144(א) בצירוף סעיף 144(ב) לחוק העונשין.

מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 31.12.2017, נסע המשיב ברכב פרטי, בכביש 4 מכיוון צפון לדרום, באזור "עין המפרץ" (להלן: הכביש), כאשר הוא נושא ומוביל עימו ברכבו אקדח טעון בכדורים בקוטר של 6.35 מ"מ (להלן: הנשק). באותה העת, נסע הנאשם 2 בכביש, ומשהבחין במשיב החל לנסוע בעקבותיו. בשלב מסוים, התנגש הנאשם 2, באמצעות רכבו, ברכבו של המשיב בכוונה לפגוע בו, בהיותו נוסע ברכב או כדי לסכן את בטיחותו. בשל ניסיונותיו של הנאשם 2 לחסום את נתיב נסיעתו, סטה המשיב אל עבר כביש שירות באזור "כרי נעמן", ובו נתיב נסיעה אחד, כאשר הנאשם 2 נוסע בעקבותיו. בהמשך, כפי שנטען בכתב האישום, הנאשם 2 פגע באמצעות רכבו, בחלק האחורי של רכבו של המשיב, בשנית, בכוונה לפגוע בו. בעקבות כך, יצא הנאשם 2 מרכבו וניגש אל רכבו של המשיב, ובשלב זה יצא גם המשיב מרכבו, כאשר הוא אוחז בידו בנשק. בהמשך, לפי הנטען, ירה המשיב באמצעות הנשק 4 קליעים, לכל הפחות, לעבר הנאשם 2, מטווח קצר, וזאת בכוונה להטיל בו נכות או מום או לגרום לו חבלה חמורה. כתוצאה מהירי, נפגע הנאשם 2 מקליע בזרועו השמאלית וברך שמאל. לאחר זאת, נמלט המשיב מהמקום באמצעות רכבו.

הבקשה למעצר עד תום ההליכים

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד המשיב, הוגשה בקשה להאריך את מעצרו, עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בבקשתה טענה העוררת, כי יש בידיה ראיות לכאורה להוכחת העבירות המיוחסות למשיב, ובכלל זאת סרטוני מצלמות אבטחה, חוות דעת מטעם מעבדת נשק; ועדי ראיה לאירועי הירי. כמו כן, טענה עוררת כי המעשים המיוחסים למשיב יוצרים חשש סביר כי הלה יסכן את שלום הציבור ואף מקימים חזקת מסוכנות סטוטורית, ולפיכך קיימות עילות מעצר, מכוח סעיפים 21(א)(1)(ב) ו-21(א)(1)(ג)(4) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). בנוסף, נטען על ידי העוררת, כי נוכח מהות העבירות הוצא נגד המשיב "צו מעצר כבר ביום האירוע 31.12.2017". עוד נטען, כי חרף ניסיונות רבים לאתרו, "המשיב שהה בבריחה עד ליום 25.01.2018, אז התייצב בתחנת משטרת זבולון". לפיכך, קיים יסוד סביר לחשש כי שחרורו של המשיב יביא לשיבוש הליכי משפט ולהתחמקות מהליכי שפיטה, חשש המגבש עילת מעצר לפי סעיף 21(א)(1)(א) לחוק המעצרים.

ההליכים בבית משפט קמא

4. בהחלטתו, מיום 13.02.2018, ציין בית משפט קמא, כי "לאחר ששמעתי את טיעוני ב"כ הצדדים וחרף העובדה כי האישומים המיוחסים מקימים עילת מעצר ברורה, הרי שבנסיבות העניין, אני סבור כי ניתן לשקול חלופה. לצד זאת יובהר, כי מדובר בחלופה שאמורה ליתן מענה לטיב האישום המדובר, הכולל החזקת נשק שלא באופן חוקי ושימוש בו". לצורך בחינת חלופות מעצר אפשריות, הורה בית משפט קמא על עריכת תסקיר מעצר בעניינו של המשיב, ועל קיום דיון ביום 06.03.2018, לאחר קבלת התסקיר האמור.

5. ביום 05.03.2018, הוגש לבית משפט קמא תסקיר מעצר, במסגרתו נמנע שירות המבחן מלהמליץ על

עמוד 2

שחרורו של המשיב למעצר בתנאי איזוק אלקטרוני. במסגרת התסקיר ציין שירות המבחן, כי:

"התרשמנו מאדם כריזמטי, אשר ככל הנראה ניהל קשרים חברתיים שוליים, שלא ברור לנו עד תום טיבם... עוד בלטה עמדתו הקורבנית והחד מימדית המציגה אותו באור חיובי תוך קושי לבחון את חלקי אישיותו המכשילים. התרשמנו מטשטוש ועמימות רבה שבלטה בכל הנוגע לקשריו השוליים, ומקושי בשעת לחץ ומצוקה לבחון מרחב אלטרנטיבות לפעולה. עוד התרשמנו מפער בין תפיסתו והצגתו העצמית והתנהלותו בחייו ובין חומרת האישומים המיוחסים לו בפועל".

לאור האמור, הבהיר שירות המבחן כי "במכלול השיקולים, לא ניתן יהיה לשלול קיומה של רמת סיכון במידה וישוחרר [המשיב] לחלופה עם פיקוח אנושי. בנוסף, לא ניתן על פי המידע שהציג בפנינו לבחון יכולתו לעמוד בפני גבולות שיוצבו בפניו". בהמשך, נאמר בתסקיר המעצר כי המפקחים המוצעים הם "אנשים בעלי תפיסת עולם נורמטיבית ותקינה, אשר מבינים את הנדרש מהם ויכולים לשמש דמויות סמכות משמעותיות עבור הנאשם [המשיב]". לאחר זאת, נמסר בתסקיר כי:

"בבואנו לשקול שחרורו של הנאשם אנו לוקחים בחשבון את היעדר מעורבותו הקודמת בפלילים ואת יכולותיו התפקודיות, את התרשמותנו כי שהייתו במעצר מהווה גורם מרתיע ביותר וחוויה קשה עבורו. מאידך לוקחים בחשבון את הפער בין התנהלותו בחייו ובין חומרת האישומים המיוחסים לו, את העמימות וחוסר הבהירות באשר לקיומם של קשרים חברתיים עברייניים ואת הקושי הקיים במקרה זה לאמוד את רמת הסיכון הקיימת במידה וישוחרר וכן את הסיכון הקיים עבורו".

על יסוד האמור, ולאור ההערכה כי לא ניתן לשלול קיומו של סיכון כלשהו מצידו של המשיב, וחרף התרשמות החיובית מחלופת המעצר המוצעת, לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחרר את המשיב למעצר בתנאי איזוק אלקטרוני.

6. לאחר שנשמעו טיעוני הצדדים בהקשר לנושא המעצר, קבע בית משפט קמא, בהחלטתו מיום 25.03.2018, כי "חרף חומרת המעשים, מסוכנותם והעובדה כי הם מקימים עילת מעצר סטטוטורית, ניתן במקרה זה להסתפק בחלופה הולמת. נתתי דעתי להמלצת שירות המבחן, אולם אני סבור כי למקרא תיק הראיות התמונה העובדתית היא כזו התומכת בקיומה של חלופת מעצר". בית המשפט קמא הבהיר, כי לא נעלמה מעיניו העובדה כי המשיב הסגיר את עצמו למשטרה כחודש ימים לאחר האירוע, אך הוסיף כי "לעניין זה יש קשר לרמת האיום כלפיו, וכעת משהמעורב האחר צפוי להיות מורחק מהאיזור, אני סבור כי במערך הפיקוח הקיים, לרבות איזוק אלקטרוני, יהיה די". לאור זאת, נקבע כי המשיב ישוחרר ממעצר, בתנאים מגבילים הכוללים מעצר בית בפיקוח אלקטרוני.

הערר

7. בערר שלפניי, טוענת העוררת כי שגה בית משפט קמא עת הורה על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, חרף חומרת העבירות המיוחסות לו, אשר מקימות חזקת מסוכנות, לפי סעיף 21(א)(1)(ג) לחוק המעצרים; ועל אף התמונה העולה מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המשיב, ובכלל זה המלצתו הסופית. לטענת העוררת, מסוכנותו של המשיב אף מתחזקת נוכח הסכסוך הפעיל הקיים בינו לבין הנאשם 2, אשר מעמיד בסכנה את שני הנאשמים ואת הסובבים אותם. זאת, בפרט לאור העובדה כי הנשק בו עשה המשיב שימוש במהלך האירוע, טרם נתפס

וקיים חשש כי המשיב יעשה בו שימוש נוסף. העוררת הוסיפה וטענה, כי בית המשפט קמא לא נימק את החלטתו לסטות מהמלצת שירות המבחן, לפיה אין לשחרר את המשיב לחלופת מעצר. לכך יש להוסיף, כנטען בערר, את החשש המובנה מפני שיבוש הליכי המשפט על ידי המשיב, כעולה מהסתרת האקדח והימלטותו של המשיב מן הדין. לשיטת העוררת, "הימלטותו של המשיב לאחר האירוע, מקימה חשש ממשי להמשך הימלטותו מן הדין אם ישוחרר ממעצר מאחורי סורג ובריח; וכי שתיקתו והיעדר שיתוף הפעולה המוחלט מצידו, מונעים מרשויות אכיפת החוק לפענח את הרקע לאירוע, ומקימים חשש ממשי לשיבוש הליכי משפט על ידו". על יסוד האמור, גורסת העוררת כי יש לקבל את הערר, ולהורות על המשך מעצרו של המשיב בבית המעצר.

יצוין, כי במסגרת הדיון שנערך לפניי, ביקשה העוררת להציג מידע מודיעיני לגבי המשיב שלא הונח בפני בית משפט קמא, אולם נוכח התנגדות ב"כ המשיב, הבקשה נדחתה.

תגובת המשיב

8. בדיון שנערך בפניי היום, 27.03.2018, טען המשיב, באמצעות בא כוחו, עו"ד תומר נוה, כי אין מקום להתערב בהחלטתו של בית משפט קמא, אשר "דחה את הדיון פעמיים כדי להתרשם מהתיק וכדי לבוא ולתת תמונה מלאה". לשיטתו של עו"ד נוה, תסקיר המעצר אינו שלילי כפי שטוענת העוררת, ומדובר בתסקיר חיובי בעיקרו, למעט התרשמותו של שירות המבחן כי ישנה עמימות בדבר קיומם של "קשרים חברתיים עברייניים", בעניינו של המשיב. בהמשך, ציין עו"ד נוה, כי העובדה שהמשיב שמר על זכות השתיקה בחקירותיו במשטרה, נעוצה בכך שהוא ומשפחתו, לרבות אחיו שברכבו הונח מטען חבלה, נמצאים בסכנה, וזאת לנוכח קיומו של סכסוך פעיל עם הנאשם 2. במהלך הדיון, נשאל ב"כ המשיב האם אינו סבור כי דווקא שחרורו של המשיב לחלופת המעצר המוצעת תעמיד אותו בסכנה מוחשית, לנוכח העובדה כי הוא ומשפחתו מאויימים, ועל כך השיב עו"ד נוה בשלילה. עו"ד נוה טען, בהקשר זה, כי "היום אני צריך לשמור עליו וגם המערכת, והחלטת בית המשפט קמא ראויה ומעוגנת בכל הפרמטרים. יש מצלמות אבטחה". בהמשך, טען עו"ד נוה כי, הלכה למעשה, המשיב לא נמלט מאימת הדין, אלא שבתקופה אשר קדמה להסגרת המשיב, הוא עצמו קיים מגעים עם קציני המודיעין במשטרה על מנת להבטיח את בטחונו של המשיב לאחר הסגרתו, ולבסוף הובא המשיב על ידו, באופן אישי, לתחנת משטרת זבולון. עו"ד נוה הוסיף וטען, כי המשיב הינו אדם נורמטיבי, ללא עבר פלילי, ולפיכך אין חשש כי הוא יפר את התנאים שנקבעו על ידי בית משפט קמא.

דיון והכרעה

9. לאחר שבחנתי את החומר שהונח לפניי, והאזנתי בקשב רב לטיעוני הצדדים בדיון שהתקיים היום, הגעתי למסקנה כי דין הערר להידחות.

מצוות המחוקק היא, כי על בית המשפט להידרש לשאלה, כלום ניתן להשיג את מטרת המעצר, "בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה" (סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים). עוד יש להזכיר את ההלכה, לפיה היתכנותה של חלופת מעצר נעשית בדרך של בחינה דו שלבית. תחילה, יש לבחון האם מתקיימת חלופת מעצר העשויה, ברמה העקרונית, לאיין את מסוכנותו של הנאשם. אם התשובה לכך היא שלילית, מסתיים הדיון בנושא חלופת המעצר. ככל שהתשובה לשאלה האמורה היא חיובית, על בית המשפט לבחון את מידת התאמתן של חלופות מעצר קונקרטיות, בנסיבות העניין שלפניו (בש"פ 7829/16

(דעודש נ' מדינת ישראל (31.10.2016); בש"פ 5760/15 דעיס נ' מדינת ישראל (3.9.2015); בש"פ 5109/15 ביטון נ' מדינת ישראל (30.7.2015)). טיב חלופת המעצר נגזרת, בין השאר, מעוצמתן של הראיות לכאורה להוכחת אשמתו של הנאשם, וכן ממעמדה ועוצמתה של עילת המעצר העומדת נגדו (בש"פ 726/16 אלחייק נ' מדינת ישראל (23.2.2016); בש"פ 6722/15 ניג'ם נ' מדינת ישראל (26.10.2015); בש"פ 6573/13 מדינת ישראל נ' אביתר (10.10.2013)).

ובחזרה לענייננו. למשיב מיוחסת עבירה המקימה חזקת מסוכנות סטטוטורית, לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים. יחד עם זאת, בנסיבות מסויימות, חלופת מעצר ובכלל זה מעצר בפיקוח אלקטרוני עשויה לאיין או להפיג את מסוכנותו של הנאשם, גם אם מדובר בעבירות אלימות חמורות, ואף בעבירות רצח (ראו, למשל, בש"פ 6293/12 ימר נ' מדינת ישראל (13.09.2012); ובש"פ 4054/13 פטר נ' מדינת ישראל (17.06.2013)). סבורני, כי כזה הוא גם המקרה שלפניי, ולטעמי קיימים נימוקים מיוחדים התומכים בהחלטתו של בית משפט קמא, להורות על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, כאמור בסעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים.

עיון בתסקיר המעצר שהוגש בעניינו של המשיב, מלמד כי הוא מכיל, בעיקרו, נתונים חיוביים, המשליכים על שאלת מסוכנותו של המשיב, ובכלל זה, השפעתו המרתיעה של ההליך הפלילי עליו; מחוייבותו הגבוהה לבני משפחתו; היעדר מוחלט של מקרי אלימות קודמים; והתרשמות חיובית של שירות המבחן מן המפקחים המוצעים. במהלך הדיון, הציג ב"כ המשיב הקלטות של שיחות טלפון שהופנו אל המשיב על ידי קציני מודיעין משטרתיים, בסמוך למועד האירוע, המזהירים אותו מפני סכנה לחייו, ובנסיבות אלה ברי כי אין מדובר במעשים שתוכננו מבעוד מועד על ידי המשיב. יצוין, כי המלצתו של שירות המבחן שלא לשחרר את המשיב לחלופת מעצר, מקורה בקושי לאמוד את רמת הסיכון הנשקפת הימנו והצפויה לו, במידה שישוחרר מהמעצר. נראה, כי המלצה זו נעוצה בעיקרה בשתיקתו של המשיב בחקירותיו; והיא נשענת על ההנחה כי קשריו החברתיים של המשיב עם גורמים עברייניים לא הובררו עד תום. ב"כ המשיב הסביר כי התנהלותו של המשיב, בהקשר זה, נובעת מחששו להפליל את הנאשם 2, ובשל העובדה כי המשיב ומשפחתו נתונים לאיומים קשים. דומה בעיניי, כי אין לשלול הסבר זה של עו"ד נוא לחוסר שיתוף הפעולה מצידו של המשיב עם גורמי החקירה, והנני מתקשה, בשלב דיוני זה, לזקוף לחובתו של המשיב את העובדה כי הוא בחר בזכות השתיקה ולא נתן הסבר של ממש לגבי הנסיבות שהובילו לביצוע העבירה.

לאור האמור, לא מצאתי כי יש מקום להתערב בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, שהורה על שחרורו של המשיב למעצר בתנאי איזוק אלקטרוני. סבורני, כי במקרה דנן מתקיימות נסיבות ייחודיות, כמפורט לעיל, וסבורני כי ניתן להשיג את מטרת המעצר בחלופה שפגיעתה בחירותו של המשיב תהיה פחותה. בדומה לבית משפט קמא, אף אני סבור כי לא ניתן להתעלם במקרה זה, מהתמונה העובדתית הכוללת, אשר תומכת בהיתכנותה של חלופת המעצר.

לסיכום, ולאחר בחינת המכלול, הגעתי לידי מסקנה כי, באיזון בין השאיפה להקטין, ככל האפשר, את הפגיעה בחירותו של המשיב, אל מול צרכי ההגנה על שלום הציבור וביטחונו, ניתן להסתפק במעצר בתנאי איזוק אלקטרוני, ולפיכך אין מקום להתערבות בהחלטתו של בית משפט קמא.

10. סוף דבר, הערר נדחה, והחלטתי בדבר המשך מעצרו של המשיב עד להחלטה אחרת, מתבטלת בזאת.

המשיב ישוחרר למעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, בהתאם לאמור בהחלטתו של בית המשפט המחוזי, מיום

עמוד 5

25.03.2018. למותר הוא לציין, כי העברתו של המשיב למשטר של מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני תיעשה רק לאחר השלמתם של כלל התנאים שהושתו עליו ועל המפקחים, במסגרת ההחלטה האמורה.

ניתנה היום, י"א בניסן התשע"ח (27.3.2018).

שׁוֹפֵט
